

Bedreigingen bij de politie

- Aanvullend verslag -

Drs. S. Dekkers
Drs. F. Kriek

Amsterdam, februari 2007
Regioplan publicatienr. 1462

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: 020 - 5315315
Fax : 020 - 6265199

Onderzoek, uitgevoerd door Regioplan
Beleidsonderzoek in opdracht van het
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	1
2	Vaak bedreigden	5
3	Ernstig bedreigden	9
4	Bedreigden met effect functioneren	17
5	Ontevredenen met korpsreactie	23
6	Ontevredenen met korpscultuur	29
7	Minst toegerusten	33

1 INLEIDING

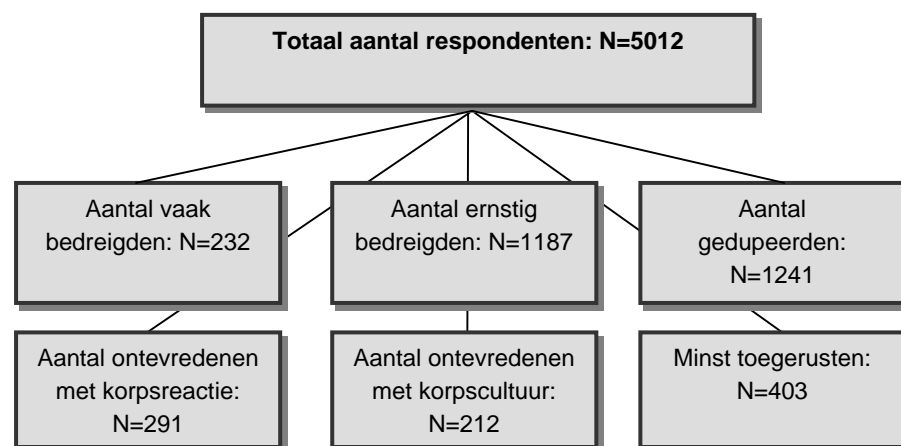
Dit verslag is een aanvulling op het rapport 'bedreigingen bij de politie'¹. Het rapport is geschreven voor een onderzoek naar de aard en omvang van bedreigingen tegen politiefunctionarissen dat Regioplan heeft uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in 2006. Dit verslag biedt een aanvulling op het rapport doordat het dieper ingaat op mogelijke aanknopingspunten voor beleid.

In dit verslag is gekozen om uit te gaan van zes groepen die mogelijk interessant zijn voor beleidsmakers. Deze zes groepen zijn:

- Respondenten die vaak bedreigd zijn in hun carrière.
- Respondenten die de laatste bedreiging als zeer ernstig ervaren hebben.
- Respondenten voor wie een bedreiging gevolgen heeft gehad voor het functioneren.
- Respondenten die ontevreden zijn over de reactie van het korps en de afhandeling van het incident.
- Respondenten die ontevreden zijn over de korpscultuur of de reactie van collega's.
- Respondenten die zich niet goed toegerust voelen om met bedreigingen om te gaan.

De steekproefomvang van de verschillende groepen is in onderstaand schema weergegeven. De groepen overlappen elkaar ook deels.

Figuur 1.1 Steekproefomvang

¹ Dekkers, S., F. Kriek en J. Stouten (2006). *Bedreigingen bij de politie*. Amsterdam: Regioplan Beleidsonderzoek.

In dit verslag worden deze groepen respondenten vergeleken met de totale groep bedreigden (respondenten die zich ooit bedreigd hebben gevoeld (vaak of soms) in hun carrière) (hoofdstukken 2-7). De totale groep bedreigden fungeert hierdoor als een 'gemiddelde'. Het doel hiervan is om mogelijke aanknopingspunten voor beleid te signaleren. Per groep zijn beleidsaanknopingspunten geformuleerd in de afzonderlijke hoofdstukken. In hoofdstuk acht is een meer algemene analyse gemaakt en worden de algemene aanknopingspunten geformuleerd.

2 VAAK BEDREIGDEN (N=232)

Achtergrondkenmerken

De vaak bedreigden is een beperkte groep respondenten (232). Op het totaal aantal respondenten is dit vijf procent. De achtergrondkenmerken van de groep respondenten die in hun carrière vaak zijn bedreigd ('vaak bedreigden') komen grotendeels overeen met de achtergrondkenmerken van de totale groep respondenten die zich ooit bedreigd hebben gevoeld. Onder de vaak bedreigden bevinden zich echter meer medewerkers van de noodhulp en mannen. Verder bevinden zich onder de vaak bedreigden iets minder jongeren en iets meer respondenten in de categorie 36 tot 45 jaar. Een verklaring hiervoor kan zijn dat ouderen meer ervaring hebben bij de politie en meer 'kans' gehad hebben om bedreigd te worden.

Aard bedreigingen

De laatste bedreiging van de groep vaak bedreigden vindt iets frequenter dan bij de totale groep bedreigden plaats in een uitgaansgebied. Tevens zijn de bedreigingen bij de vaak bedreigden minder expressief van aard, maar eerder doelgericht. Ook zijn de bedreigingen minder gericht tegen de politie in het algemeen maar directer op de persoon (tegen de respondent zelf, tegen de familie- of gezinsleden of tegen directe collega's).

Andere kenmerken van bedreigingen van de groep vaak bedreigden komen redelijk overeen met de gemiddelden (vooral tijdens het aanhoudingsproces, vooral door middel van woorden, vooral met fysiek geweld en vooral face-to-face).

Omstandigheden en bedreigers

De laatste bedreiging van de groep vaak bedreigden ondervindt frequenter bemoeienis van omstanders in vergelijking met de totale groep bedreigden. Dit bemoeilijkt ook veel vaker de situatie. Ook is er bij deze groep veel meer sprake van nog een ander strafbaar feit naast de bedreiging en hebben de bedreigers iets vaker informatie over het privé-leven van de respondent. De vaak bedreigden zijn ook regelmatig wel eens eerder bedreigd door dezelfde persoon of personen en de bedreigingen wordt vaker dan bij de totale groep bedreigden kracht bij gezet, voornamelijk door een poging tot schoppen of slaan. Verder zijn de bedreigers bij de groep vaak bedreigden vaker in het bezit van een wapen en hebben de bedreigden eerder het idee dat de bedreiging waargemaakt kan worden. De vaker bedreigden gaan ook frequenter over tot het vragen van assistentie van collega's, het arresteren van de verdachte en het gebruiken van geweld tegen de bedreiger.

De vaak bedreigden hebben meer het idee dat er een (georganiseerde) groep achter de bedreiging zit. Het profiel van de bedreigers komt echter redelijk overeen met het profiel van de bedreigers van de totale groep bedreigden.

Ernst bedreigingen

De groep vaak bedreigden ervaart de laatste bedreiging als veel ernstiger (57 procent ervaart de bedreiging als (zeer) ernstig) dan de totale groep bedreigden (37 procent ervaart de bedreiging als (zeer) ernstig).

Gevolgen bedreiging

De vaak bedreigden maken veel meer een melding van de bedreiging (vooral bij direct leidinggevendenden, operationeel chefs en collega's) in verhouding met de totale groep bedreigden. Ook doet deze groep veel vaker aangifte en dienen ze frequenter een schadeclaim in. De schadeclaims worden bij deze groep bedreigden vaker toegewezen in vergelijking met de totale groep bedreigden. De daders van de vaak bedreigden worden niet frequenter dan gemiddeld veroordeeld of vrijgesproken.

De groep vaak bedreigden ondervindt veel meer dan gemiddeld effecten op het functioneren van de laatste bedreiging of een andere bedreiging in de carrière. Veel frequenter dan de totale groep bedreigden zien de vaak bedreigden bedreigingen als een toenemend probleem en ook denken zij vaker dat bedreigingen nu of in de toekomst problemen opleveren voor het leveren van adequate politiezorg.

Afhandeling van bedreigingen

De groep vaak bedreigden oordeelt veel slechter over de afhandeling van het incident en de korpsreactie (36 procent vindt deze (heel) slecht) dan de totale groep bedreigden (18 procent vindt deze (heel) slecht). Over de korpscultuur en de reactie van collega's zijn de vaak bedreigden iets minder positief en meer neutraal (56 procent vindt het (heel) goed) dan gemiddeld (van de totale groep bedreigden vindt 72 procent de korpscultuur (heel) goed). Ten slotte voelen de vaak bedreigden zich iets minder goed toegerust (46 procent vindt zich (heel) goed toegerust) in vergelijking met de totale groep bedreigden (waarvan 51 procent zich goed toegerust voelt).

Aanknopingspunten voor beleid

Deze groep bedreigden is een kleine groep, maar alleszins een groep waar korpsen zich zorgen over moeten maken. Deze groep bedreigden ervaart de laatste bedreiging als veel ernstiger dan gemiddeld, maar ondervindt ook veel meer dan gemiddeld effecten op het functioneren. Het gaat bij deze groep om serieuze bedreigingen, waarbij vaker dan gemiddeld een wapen in het spel is en waarbij men vaker het idee heeft dat de bedreiging ook daadwerkelijk uitgevoerd kan worden.

Het grote voordeel van deze groep bedreigden is dat het een makkelijk aanwijsbare groep is. Deze groep kun je namelijk via twee invalshoeken bereiken. Allereerst doordat ze vaker dan gemiddeld melding maken van de bedreiging, vaker aangifte doen en vaker een schadeclaim indienen. Ze komen dus voor in registraties en zijn als bedreigden 'bekend' bij de politie. Ten tweede gaat het bij deze groep bedreigden vooral om

politiefunctionarissen die in uitgaansgebieden en in de noodhulp werken. Het is dus een duidelijk herkenbare groep functionarissen die vaak bedreigd worden.

Beleid ten aanzien van bedreigingen kan zich toespitsten op het voorkomen van bedreigingen, het verminderen van de impact van bedreigingen en het goed afhandelen en oplossen van voorvallen. Omdat het hier om een duidelijk aanwijsbare groep bedreigden gaat, ligt het voor de hand om deze groep meer weerbaar te maken bij het omgaan met bedreigingen. Wat verder duidelijk naar voren komt is dat deze groep bedreigden erg ontevreden is over de korpsreactie en de afhandeling van het incident. Betere nazorg naar aanleiding van een incident is bij deze groep relatief makkelijk te realiseren, omdat het een groep is die 'van zich laat horen' door het doen van meldingen, aangiften en het indienen van schadeclaims.

3 ERNSTIG BEDREIGDEN (N=1187)

Achtergrondkenmerken

De ernstig bedreigden betreffen een groot aandeel van het totaal aantal bedreigden, namelijk bijna een kwart (24 procent). De achtergrondkenmerken van de groep respondenten die hun laatste bedreiging als (zeer) ernstig hebben ervaren ('ernstig bedreigden') komen grotendeels overeen met de achtergrondkenmerken van de totale groep respondenten die zich ooit bedreigd hebben gevoeld.

Aard bedreigingen

De laatste bedreiging van de ernstig bedreigden is in vergelijking met de totale groep bedreigden veel vaker geuit door dreigen met een wapen en minder door fysiek contact. Ook heeft de groep ernstig bedreigden iets vaker te maken met een gerichte dreiging en dan voornamelijk met een bedreiging met de dood.

Andere kenmerken van bedreigingen van de groep ernstig bedreigden komen redelijk overeen met de gemiddelden (vooral tijdens het aanhoudingsproces, vooral op straat, vooral expressief van aard, vooral face-to-face en vooral gericht tegen de respondent zelf).

Omstandigheden en bedreigers

Bedreigers van ernstig bedreigden hebben iets vaker informatie over hun privé-leven (en dan voornamelijk kennis van het huisadres) in vergelijking met de totale groep. Ook wordt bij de ernstig bedreigden de bedreiging iets vaker kracht bijgezet door bijvoorbeeld schoppen/slaan of het vernielen van goederen. De bedreigers zijn vaker in het bezit van een wapen en de ernstig bedreigden hebben vaker het idee dat de bedreiging waargemaakt kan worden. Ernstig bedreigden hebben frequenter het gevoel de situatie niet onder controle te hebben.

De bedreigers opereren bij deze groep bedreigden iets vaker in grotere groepen en de ernstig bedreigden hebben ook vaker het idee dat er een groep achter de bedreiging zit, voornamelijk een jeugdgroep. Ook zijn de bedreigers iets vaker bekenden van de politie. Verder komt het profiel van de bedreigers overeen met het profiel van de totale groep bedreigers.

Gevolgen bedreiging

De ernstig bedreigden maken vaker melding van bedreigingen (vooral bij direct leidinggevenden, collega's en operationeel chefs) in vergelijking met de totale groep bedreigden. Zij doen niet vaker aangifte, maar dienen wel iets vaker een schadeclaim in. Ondanks de ervaren ernst van de bedreigingen, worden de bedreigers niet vaker veroordeeld dan bij gemiddelde bedreigingen. Voor de groep ernstig bedreigden heeft de laatste bedreiging iets vaker effect

gehad op het functioneren in vergelijking met de totale groep bedreigden. De gevolgen voor de ernstig bedreigden komen overeen met de gevolgen van een gemiddelde bedreiging.

Afhandeling van bedreigingen

De groep ernstig bedreigden oordeelt iets slechter over de afhandeling van het incident en de korpsreactie (25 procent vindt deze (heel) slecht) in vergelijking met de totale groep bedreigden (18 procent vindt deze (heel) slecht). Verder valt op dat de ernstig bedreigden in vergelijking met de totale groep bedreigden iets positiever oordelen over de korpscultuur en de reactie van collega's (77 procent vindt het (heel) goed) in vergelijking met 72 procent in de totale groep bedreigden. Ten slotte voelen de vaak bedreigden zich gemiddeld even toegerust als de totale groep respondenten die zich ooit bedreigd hebben gevoeld.

Aanknopingspunten voor beleid

Deze groep is in omvang een grote groep in vergelijking met het totaal aantal bedreigden. Het gaat om een groep die zich bovengemiddeld ernstig bedreigd heeft gevoeld en ook iets vaker effect heeft ondervonden op het functioneren. De bedreigingen moeten als serieus worden beschouwd door het feit dat de bedreigers vaak in het bezit zijn van een wapen, ze vaker dan gemiddeld weten waar de bedreigden wonen en de bedreigden vaker dan gemiddeld het gevoel hebben dat de bedreiging waargemaakt kan worden. Wat verder een belangrijke constatering is, is dat deze groep bedreigden frequenter het gevoel heeft de situatie niet onder controle te hebben.

Het betreft hier een groep die een stuk lastiger aan te wijzen is als een herkenbare groep. De groep is slechts herkenbaar doordat ze vaker dan gemiddeld een melding maken van de bedreiging. Verder betreft het bij deze bedreigden vaker dan gemiddeld een bedreiging door een jeugdgroep. Wat betreft preventief beleid zou men zich daarom kunnen richten op politiefunctionarissen die veel in aanraking komen met jeugdgroepen. Er zijn verder nauwelijks achtergrondkenmerken (zowel persoonlijke kenmerken als werkomstandigheden) van respondenten die maken dat het een specifieke groep is.

Dit maakt het formuleren van beleid voor deze groep aanzienlijk lastiger. Slechts in preventieve zin zou het beleid zich kunnen richten op de functionarissen die veel met jeugdgroepen te maken hebben. Deze groep oordeelt iets slechter dan gemiddeld over de korpsreactie en afhandeling van het incident. Een aanbeveling die hieruit voortvloeit is dat het goed is om te zorgen voor een goede nazorg (naar aanleiding van meldingen). Tegelijkertijd is deze groep iets positiever dan gemiddeld over de korpscultuur. Mogelijk dat deze bedreigden hun ervaringen goed kunnen delen met collega's.

4 BEDREIGDEN MET ONDERVONDEN GEVOLGEN (N=1241)

Achtergrondkenmerken

De groep respondenten voor wie de bedreiging gevolgen heeft gehad voor het functioneren (in deze paragraaf wordt deze groep gemakshalve 'gedupeerden' genoemd) vormen een groot aandeel van het totaal aantal bedreigden, namelijk 25 procent. De achtergrondkenmerken van deze groep respondenten komen grotendeels overeen met de achtergrondkenmerken van de totale groep respondenten die zich ooit bedreigd hebben gevoeld.

Aard bedreigingen

De laatste bedreiging van de gedupeerden is in vergelijking met de totale groep bedreigden veel vaker geuit door fysiek contact en het dreigen met een wapen. Ook heeft de groep gedupeerden iets vaker te maken met een gerichte dreiging en dan voornamelijk met een bedreiging met geweld tegen familie, gezin of bekenden. Verder zijn de bedreigingen minder gericht tegen de politie in het algemeen maar directer op de persoon (tegen de respondent zelf, tegen de familie- of gezinsleden of tegen directe collega's).

Andere kenmerken van bedreigingen van de groep gedupeerden komen redelijk overeen met de gemiddelden (vooral tijdens het aanhoudingsproces, vooral op straat, vooral expressief van aard en vooral face-to-face).

Omstandigheden en bedreigers

Naast de bedreiging is er bij de groep gedupeerden iets vaker sprake van nog andere strafbare feiten, voornamelijk mishandeling of geweld. Verder hebben de bedreigers bij deze groep iets vaker informatie over het privé-leven van de bedreigden in vergelijking met de totale groep bedreigden. Ook wordt bij de gedupeerden de bedreiging iets vaker kracht bijgezet door bijvoorbeeld schoppen, slaan of het vernielen van goederen. De groep gedupeerden heeft vaker het idee dat de bedreiging waargemaakt kan worden en heeft iets frequenter het gevoel de situatie niet onder controle te hebben. Het profiel van de bedreigers van de groep gedupeerden komt redelijk overeen met de totale groep van bedreigers.

Ernst bedreigingen

De groep gedupeerden ervaart de laatste bedreiging als iets ernstiger (46 procent ervaart de bedreiging als (zeer) ernstig) in vergelijking met de totale groep bedreigden (37 procent ervaart de bedreiging als (zeer) ernstig).

Gevolgen bedreiging

De gedupeerde bedreigden maken iets vaker melding, doen iets vaker aangifte en dienen iets vaker een schadeclaim in dan gemiddeld. De bedreigers van deze groep bedreigden worden niet vaker dan gemiddeld veroordeeld wegens bedreiging.

Afhandeling van bedreigingen

De groep gedupeerden oordeelt iets slechter over de afhandeling van het incident en de korpsreactie (26 procent vindt deze (heel) slecht) in vergelijking met de totale groep bedreigden (18 procent vindt deze (heel) slecht). Over de korpscultuur en de reactie van collega's zijn de vaak bedreigden iets minder positief en meer neutraal (65 procent vindt het (heel) goed) dan gemiddeld (van de totale groep bedreigden vindt 72 procent de korpscultuur (heel) goed). Ten slotte voelen de vaak bedreigden zich minder goed toegerust (43 procent vindt zich (heel) goed toegerust) in vergelijking met de totale groep bedreigden (waarvan 51 procent zich goed toegerust voelt).

Aanknopingspunten voor beleid

Deze groep is in omvang een grote groep in vergelijking met het totaal aantal bedreigden. Het is een groep die te maken heeft met relatief serieuze bedreigingen. Bedreigingen worden namelijk vaker dan gemiddeld geuit door fysiek contact en dreiging met een wapen, de bedreigden hebben vaker te maken met bedreigingen tegen familie, gezin of bekenden en is er bij de bedreigingen ook vaker dan gemiddeld naast de bedreiging nog sprake van mishandeling of geweld. De bedreigden hebben ook vaker het idee dat de bedreiging waargemaakt kan worden en hebben de situatie frequenter niet onder controle. Het gaat kortom om een groep bedreigden die serieuze bedreigingen ondergaan die dus ook effect hebben op het functioneren.

Deze groep is echter slecht herkenbaar en aanwijsbaar. Het zijn geen politiefunctionarissen in bepaalde functies of rangen of functionarissen met bepaalde achtergrondkenmerken. Gerichte preventiemogelijkheden zijn voor deze groep daarom beperkt. Dit maakt het juist belangrijk om goede nazorg te bieden. De bedreigden maken zich namelijk wel kenbaar door de bedreiging vaker te melden, vaker aangifte te doen en vaker een schadeclaim in te dienen.

5 ONTEVREDENEN MET KORPSREACTIE (N=291)

Achtergrondkenmerken

De respondenten die ontevreden zijn over de korpsreactie en de afhandeling van het incident (in deze paragraaf wordt deze groep gemakshalve 'ontevredenen met korpsreactie' genoemd) zijn niet in grote getale terug te vinden in de totale groep bedreigden (zes procent). De achtergrondkenmerken van de groep respondenten komen grotendeels overeen met de achtergrondkenmerken van de totale groep respondenten die zich ooit bedreigd hebben gevoeld met het verschil dat er in deze groep iets meer hoofdagenten en minder inspecteurs vertegenwoordigd zijn.

Aard bedreigingen

De laatste bedreiging van de groep ontevredenen met de korpsreactie is veel vaker geuit tijdens surveillancewerkzaamheden in vergelijking met de totale groep ooit bedreigden. Verder is de laatste bedreiging van deze groep in vergelijking met de totale groep bedreigden veel vaker geuit door een dreigende houding en/of blik en met een wapen. Ook heeft deze groep iets vaker te maken met een gerichte dreiging en dan voornamelijk met een bedreiging met geweld tegen familie/gezin of bekenden en met een dreiging met de dood. Verder zijn de bedreigingen minder gericht tegen de politie in het algemeen maar directer op de persoon (tegen de respondent zelf, tegen de familie- of gezinsleden of tegen directe collega's). Andere kenmerken van bedreigingen van de groep gedupeerden komen redelijk overeen met de gemiddelden (vooral op straat, vooral expressief van aard en face-to-face).

Omstandigheden en bedreigers

Naast de bedreiging is er bij de groep ontevredenen met de korpsreactie iets vaker sprake van nog andere strafbare feiten, voornamelijk vaker van belediging. Verder hebben de bedreigers bij deze groep iets vaker informatie over het privé-leven van de bedreigden in vergelijking met de totale groep bedreigden. De bedreigden in deze groep zijn vaker eerder bedreigd door dezelfde persoon of personen. De bedreiging wordt iets vaker dan gemiddeld kracht bijgezet, voornamelijk vaker door hinderlijk volgen. De groep ontevredenen met de korpsreactie heeft vaker het idee dat de bedreiging waargemaakt kan worden. Het profiel van de bedreigers van deze groep bedreigden komt redelijk overeen met de totale groep van bedreigers met het verschil dat deze groep iets vaker dan gemiddeld te maken heeft met bedreigers die bekenden zijn van de politie.

Ernst bedreigingen

De groep bedreigden die ontevreden is met de korpsreactie ervaart de laatste bedreiging als ernstiger (52 procent ervaart de bedreiging als (zeer) ernstig) in vergelijking met de totale groep bedreigden (37 procent ervaart de bedreiging als (zeer) ernstig).

Gevolgen bedreiging

De groep ontevredenen met de korpsreactie maken vaker melding van bedreigingen (vooral bij direct leidinggevenden, collega's en operationeel chefs) in vergelijking met de totale groep bedreigden. Deze groep doet ook vaker dan gemiddeld aangifte, maar de bedreigers van deze groep bedreigden worden veel minder vaak veroordeeld wegens bedreiging in vergelijking met de totale groep bedreigers. Ook krijgt deze groep bedreigden gemiddeld veel minder vaak een schadeclaim toegewezen.

Voor de groep ontevredenen met de korpsreactie heeft de laatste bedreiging veel vaker effect gehad op het functioneren in vergelijking met de totale groep bedreigden. Deze groep ziet bedreigingen ook vaker als een toenemend probleem voor de politie en denkt vaker dat het nu of in de toekomst problemen op kan leveren voor het leveren van adequate politiezorg.

Afhandeling van bedreigingen

De groep bedreigden die slecht oordeelt over de korpsreactie en afhandeling van het incident, oordelen ook slechter over de korpscultuur en de reactie van collega's (43 procent vindt het (heel) goed in vergelijking met 72 procent in de totale groep van bedreigden). Ten slotte voelen de ontevredenen over de korpsreactie zich veel minder goed toegerust (31 procent vindt zich (heel) goed toegerust) in vergelijking met de totale groep bedreigden (waarvan 51 procent zich goed toegerust voelt).

Aanknopingspunten voor beleid

De bedreigden die ontevreden zijn met de korpsreactie maken een klein deel uit van de totale groep bedreigden. De bedreigingen zijn feitelijk gezien iets ernstiger dan gemiddeld doordat er vaker bedreigd wordt met een wapen, de bedreiging iets vaker dan gemiddeld gericht zijn tegen familie, gezin of bekenden en men vaker het idee heeft dat de bedreiging waargemaakt kan worden. De bedreiging wordt echter vooral subjectief als ernstiger dan gemiddeld ervaren.

Deze groep bedreigden is enigszins herkenbaar doordat het vaker dan gemiddeld hoofdagenten betreft en de bedreigingen vaker worden geuit tijdens surveillancewerkzaamheden. Dit betreft echter een vrij omvangrijke groep politiefunctionarissen, terwijl de groep bedreigden relatief klein is. Gerichte preventieve maatregelen zijn daardoor lastig te nemen. Een adequate korpsreactie achteraf, dus naar aanleiding van een incident, is wel mogelijk. Deze groep bedreigden melden bedreigingen vaker of doen vaker aangifte. De bedreigers van deze groep worden echter minder vaak veroordeeld en er wordt minder vaak een schadeclaim ingediend. Er vindt voor deze groep dus weinig 'genoegdoening' plaats. Dit kan deze bedreigden het gevoel geven niet serieus genomen te worden. Een goede korpsreactie is daarom essentieel. Daarbij is het goed om deze groep in ieder geval naar aanleiding van de bedreiging goed toe te rusten om in het vervolg met bedreigingen om te gaan, omdat juist deze groep aangeeft zich minder goed toegerust te voelen.

6 ONTEVREDENEN MET KORPSCULTUUR (N=212)

Achtergrondkenmerken

Het aandeel respondenten dat niet tevreden is over de korpscultuur (in deze paragraaf wordt deze groep gemakshalve 'ontevredenen met korpscultuur' genoemd) is niet heel groot, namelijk vier procent. De achtergrondkenmerken van deze groep komen grotendeels overeen met de achtergrondkenmerken van de totale groep respondenten die zich ooit bedreigd hebben gevoeld.

Aard bedreigingen

De laatste bedreiging van de groep ontevredenen met de korpscultuur is veel vaker geuit tijdens het aanhoudingsproces in vergelijking met de totale groep ooit bedreigden. Verder is de laatste bedreiging van deze groep in vergelijking met de totale groep bedreigden veel minder vaker op straat geuit, maar vaker op het bureau of op een evenemententerrein. De bedreigingen tegen deze groep respondenten gebeurt vaker met een wapen. De bedreigingen worden minder vaak dan gemiddeld geuit tegen de politie in het algemeen en tegen directe collega's, maar meer tegen de bedreigde direct. De bedreigingen zijn tevens meer expressief van aard en minder gericht op het opleggen van de wil van de bedreiger.

Omstandigheden en bedreigers

Bedreigingen bij de groep ontevredenen met de korpscultuur komen minder vaak voor in de nacht. Naast de bedreiging is er verder frequenter dan gemiddeld sprake van een ander strafbaar feit, vooral vaker vernieling van goederen. Deze groep bedreigden heeft in vergelijking met de totale groep bedreigden vaker het idee dat de bedreiging waargemaakt kan worden. Dit komt voornamelijk omdat de bedreigers vaak bekenden zijn van de politie. De bedreigden in deze groep hebben meer dan gemiddeld de bedreiger te verstaan gegeven dat ze het gedrag niet tolereren. Het profiel van de bedreigers van deze groep bedreigden komt redelijk overeen met de totale groep van bedreigers met het verschil dat de bedreigden de bedreigers vaker dan gemiddeld kennen uit hun persoonlijke leven.

Ernst bedreigingen

De groep bedreigden die ontevreden is met de korpscultuur ervaart de laatste bedreiging als minder ernstig (24 procent ervaart de bedreiging als (zeer) ernstig) in vergelijking met de totale groep bedreigden (37 procent ervaart de bedreiging als (zeer) ernstig).

Gevolgen bedreiging

De groep ontevredenen met de korpscultuur maakt niet vaker melding van een bedreiging in vergelijking met de totale groep bedreigden. Wel wordt er vaker aangifte gedaan door deze groep bedreigden. Er wordt echter minder vaak dan gemiddeld een schadeclaim ingediend. Als dit wel gebeurt, wordt deze

minder vaak toegewezen. Voor de groep ontevredenen met de korpscultuur heeft de laatste bedreiging iets vaker effect gehad op het functioneren in vergelijking met de totale groep bedreigden.

Afhandeling van bedreigingen

De groep bedreigden die negatief oordelen over de korpscultuur en de reactie van de collega's oordeelt slechter over de afhandeling van het incident en de korpsreactie (31 procent vindt deze (heel) slecht) in vergelijking met de totale groep bedreigden (18 procent vindt deze (heel) slecht). Ten slotte voelt deze groep zich veel minder goed toegerust (29 procent vindt zich (heel) goed toegerust) in vergelijking met de totale groep bedreigden (waarvan 51 procent zich goed toegerust voelt).

Aanknopingspunten voor beleid

Het betreft hier een kleine groep bedreigden. Feitelijk zijn de bedreigingen niet heel ernstig, afgezien van het feit dat de bedreigingen vaker dan gemiddeld worden geuit met een wapen en de bedreigers de bedreigden vaker kennen uit hun persoonlijke leven. Subjectief worden de bedreigingen als minder ernstig dan gemiddeld ervaren. Dit blijkt ook wel uit de meldingsbereidheid en de mate waarin schadeclaims worden ingediend. Een adequate korpsreactie naar aanleiding van het incident is daarom minder makkelijk en gezien de ervaren ernst ook minder noodzakelijk in vergelijking met andere groepen bedreigden.

Deze groep geeft echter wel duidelijk aan zich niet goed toegerust te voelen (veel minder dan gemiddeld). Deze groep zou daarom beter getraind kunnen worden in het omgaan met bedreigingen. Dit is goed mogelijk, omdat het hier gaat om een duidelijk aanwijsbare groep. Het betreft hier bedreigingen die vooral worden geuit tijdens het aanhoudingsproces op een evenemententerrein. Het gaat ook meer om expressieve dan om gerichte dreigingen. De training in het omgaan met bedreigingen zou daarom goed gericht kunnen zijn op functionarissen die veel te maken hebben met ordehandhaving tijdens risicovolle evenementen.

7 **MINST TOEGERUSTEN (N=403)**

Achtergrondkenmerken

De respondenten die zich het minst toegerust voelen om met bedreigingen om te gaan (minst toegerusten) beslaan acht procent van het totale aantal respondenten. De achtergrondkenmerken van deze groep komen grotendeels overeen met de achtergrondkenmerken van de totale groep respondenten die zich ooit bedreigd hebben gevoeld.

Aard bedreigingen

De laatste bedreiging van de minst toegerusten wordt veel vaker geuit tijdens publieksopvang op het bureau en veel minder tijdens het aanhoudingsproces in vergelijking met de totale groep bedreigden. De laatste bedreigingen tegen de minst toegerusten vonden minder vaak dan gemiddeld op straat plaats, maar meer op het bureau. Ook wordt de bedreiging vaker door middel van woorden geuit. De bedreigingen bij deze groep zijn verder vaker gericht op het opleggen van de wil van de bedreiger.

Omstandigheden en bedreigers

Bedreigingen bij de minst toegerusten komen minder vaak dan gemiddeld voor in de nacht. Naast de bedreiging is er bij deze groep verder frequenter dan gemiddeld sprake van een ander strafbaar feit, vooral vaker van stalking en belediging. De minst toegerusten geven in vergelijking met de totale groep minder vaak toe aan de bedreiging. Wel heeft deze groep vaker dan gemiddeld het idee dat de bedreiging waargemaakt kan worden, voornamelijk omdat de bedreigers bekenden zijn van de politie.

Verder vragen de minder toegerusten bij een bedreiging vaker assistentie van collega's en trachten ze vaker de situatie te sussen, maar arresteren ze de verdachten juist minder dan gemiddeld. Het profiel van de bedreigers van deze groep bedreigden komt redelijk overeen met de totale groep van bedreigers met het verschil dat de bedreigden de bedreigers vaker dan gemiddeld kennen uit hun persoonlijke leven.

Ernst bedreigingen

De minst toegerusten ervaren de laatste bedreiging als even ernstig (37 procent ervaart de bedreiging als (zeer) ernstig) in vergelijking met de totale groep bedreigden.

Gevolgen bedreiging

De minst toegerusten maken niet vaker melding van een bedreiging in vergelijking met de totale groep bedreigden. Ook doet deze groep bedreigden niet vaker aangifte en dienen ze ook niet vaker een schadeclaim in. De bedreigers van deze groep bedreigden worden iets vaker dan gemiddeld vrijgesproken. Bedreigingen hebben op de minst toegerusten vaker dan

gemiddeld effect op het functioneren.

Afhandeling van bedreigingen

De minst toegerusten oordelen slechter over de afhandeling van het incident en de korpsreactie (35 procent vindt deze (heel) slecht) in vergelijking met de totale groep bedreigden (18 procent vindt deze (heel) slecht). Ook oordeelt deze groep slechter over de korpscultuur en de reactie van collega's (27 procent vindt deze (heel) slecht) in vergelijking met de totale groep bedreigden (9 procent vindt deze (heel) slecht).

Aanknopingspunten voor beleid

Het betreft hier niet een hele grote groep bedreigden, maar het gaat wel om functionarissen die aangeven zich niet voldoende toegerust te voelen. Het is lastig om deze groep te voorzien van een adequate korpsreactie achteraf, omdat de bedreigingen niet vaker dan gemiddeld worden gemeld of aangegeven en omdat er niet vaker dan gemiddeld een schadeclaim wordt ingediend.

Het is wel belangrijk om deze groep beter toe te rusten, te meer omdat het een goed herkenbare groep bedreigden betreft. Het gaat hier vaker om medewerkers in de publieksopvang en daarmee ook om bedreigingen op het bureau. Het feit dat deze politiefunctionarissen zich minder goed toegerust voelen uit zich ook in het vaker vragen om assistentie van collega's.

Medewerkers van de publieksopvang hebben vaak geen volledige politieopleiding gevolgd, maar hebben een opleiding tot bijzonder opsporingsambtenaar (BOA) afgerond. Deze medewerkers hebben echter vanwege hun functie wel veel te maken met burgercontacten en staan daarmee bloot aan risico's op bedreigingen. In de opleiding voor medewerkers van de publieksopvang zou daarom meer aandacht besteed kunnen worden in het omgaan met bedreigingen.

8 BELEIDAANBEVELINGEN

In de voorgaande hoofdstukken zijn aanknopingspunten voor beleid per doelgroep geformuleerd. In dit hoofdstuk worden een aantal beleidsaanbevelingen gedaan.

1. Bedreigingen zijn een wijd verbreid en ernstig fenomeen. Maar liefst een kwart van de bedreigden heeft zich ernstig bedreigd gevoeld en ook een kwart heeft gevolgen ondervonden op het functioneren. Dit is het eerste onderzoek dat de omvang van het fenomeen in kaart heeft gebracht. De politie had tot op heden geen goed zicht op de aard en omvang van bedreigingen gericht tegen de politie. In de toekomst zal daarom ook beter geregistreerd moeten worden. De bedreigden moeten 'bekend' en 'aanwijsbaar' worden, oftewel de meldingsbereidheid moet omhoog. Bedreigden moeten pro-actief 'uitgenodigd' worden om hun bedreigingen te melden.
2. Bepaalde groepen lopen een verhoogd risico om slachtoffer te worden van bedreigingen. Deze functionarissen moeten beter toegerust worden om met bedreigingen om te gaan. Het gaat om de volgende groepen:
 - Politiefunctionarissen in de noodhulp in uitgaansgebieden.
 - Politiefunctionarissen die frequent in aanraking komen met jeugdgroepen.
 - Politiefunctionarissen die belast zijn met ordehandhaving tijdens risicovolle evenementen.
 - Politiefunctionarissen in de publieksopvang.
3. Er zijn ook functionarissen die geen verhoogd risico lopen om bedreigd te worden, maar die zelf aangeven onvoldoende toegerust te zijn. Het gaat dan voornamelijk om medewerkers in de publieksopvang. Ook deze medewerkers moeten beter toegerust worden om het hoofd te kunnen bieden aan bedreigingen.
4. De in aanbeveling twee genoemde groepen functionarissen lopen niet alleen een grotere kans om bedreigd te worden, ze zijn ook meer dan gemiddeld ontevreden over de korpsreactie en de afhandeling van een incident. Korpsen moeten zorgen voor een adequate korpsreactie en afhandeling van het incident. Door direct en adequaat te handelen kunnen langdurige effecten op het functioneren van bedreigden voorkomen worden. Er zijn een aantal kenmerken die maken dat een bedreiging feitelijk en subjectief als extra ernstig beschouwd worden. Indien deze situaties zich voordoen is een adequate korpsreactie extra belangrijk. Het gaat om:
 - De bedreiging wordt geuit terwijl de bedreiger in het bezit is van een wapen.

- Naast de bedreiging is er nog sprake van andere strafbare feiten.
- De bedreiger heeft informatie over het privé-leven van de bedreigde.
- De dreiging is gericht tegen familieleden, gezinsleden of bekenden.
- De bedreiging wordt geuit door groepen.

Bovenstaande toont aan dat er zowel naar aanleiding van een incident als in meer preventieve zin meerdere beleidsaanknopingspunten zijn voor korpsen om er voor te zorgen dat het probleem van bedreigingen en de gevolgen die het kan hebben gereduceerd worden.